

Latvijas tuberkulozes slimnieku psiholoģiskais raksturojums 2011.–2012. gadā

Andrejs Ivanovs, Ludmila Viksna

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Infektoloģijas un dermatoloģijas katedra, Latvija*

Ievads. Ārzmju pētījumos ir konstatēts, ka tuberkulozes (TB) slimnieki ārstēšanās laikā biežāk cieš no depresijas [Kruijshaar, et al., 2010; Adina, et al., 2011], viņiem biežāk konstatē suicidālu uzvedību [Peltzer, Louw, 2013]. TB slimnieki biežāk izjūt sociālu izolāciju un atstumtību [Абрамова, 2008], kā arī viņiem biežāk ir pazemināta dzīves kvalitāte veselības dēļ [Guo, et al., 2009] nekā sabiedrībai kopumā. Psiholoģiskās problēmas slimniekiem var negatīvi ietekmēt izārstēšanās procesu.

Darba mērķis. Noskaidrot TB slimnieku psiholoģisko stāvokli ārstēšanās laikā.

Materiāls un metodes. Pētījumā “Sociāli ekonomisko faktoru ietekme uz saslimstību ar tuberkulozi Latvijā” tika iekļauti 7 jautājumi par sasprindzinājumu un stresu, depresijas esamību, par iespējamu suicidālu uzvedību un pašnāvības mēģinājumiem, kā arī papildus tika iekļauti ar veselību saistītie dzīves kvalitātes (SF-36) jautājumi. Iegūtie rezultāti tika salīdzināti ar 2012. gada *FinBalt* pētījuma rezultātiem. Rezultātu salīdzināšanai tika izmantots Pīrsona hī kvadrāta tests.

TB pacientu anketēšana notika no 2011. gada augusta līdz 2012. gada decembrim Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas stacionārā “Tuberkulozes un plaušu slimību centrs”. Analīzē tika iekļautas 304 aizpildītas anketas.

Rezultāti. Iegūtie rezultāti liecina, ka 2011. un 2012. gadā TB slimnieki ārstēšanās laikā statistiski nozīmīgi biežāk izjuta sasprindzinājumu un stresu ($p < 0,001$), kā arī biežāk cieta no depresijas ($p < 0,001$) nekā Latvijas sabiedrība kopumā.

Ārstēšanās laikā slimnieki biežāk nekā Latvijas sabiedrība kopumā ir izjutuši, ka dzīvot nav vērts ($p < 0,001$), vairāk ir domājuši par pašnāvību ($p < 0,001$) un 6 slimnieki pat reāli apsvēra iespēju izdarīt pašnāvību ($p < 0,001$). Taču psiholoģiskās veselības problēmas vieglākās izpausmes TB slimniekiem nav vairāk vai mazāk raksturīgas – slimnieki tikpat bieži izjuta nomāktību un nemieru ($p = 0,305$), kā to izjuta sabiedrība kopumā.

Secinājumi. TB slimniekiem nav raksturīgas psiholoģisko problēmu vieglākās formas, taču vairāk ir raksturīgas smagākas psiholoģiskas deviances nekā sabiedrībai kopumā, tāpēc ārstēšanās laikā pastiprināta uzmanība jāpievērš slimnieku psiholoģiskajam stāvoklim, lai veicinātu ātrāku izveseļošanos.

Tēzes ir tapušas ar ESF un A/S “Olainfarm” atbalstu.